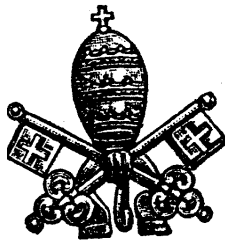

Pápež – pastier baránkov (všetkého kléru) a ovečiek (všetkých veriacich)

(primato papale, papal primacy)

(exegetický rozbor biblického textu Jn 21, 15-17)

Je nanajvýš pozoruhodné, že Isus Christos vo svojej reči «*Pas moje baránky; pas moje ovce; pas moje ovce*», ktorou ustanovil sv. apoštola Petra za najvyššieho Pastiera (pápeža) svojej Cirkvi, uvádza na prvom mieste **baránky** (v gr. origináli «ἀρνία», v cyrilometodejskom preklade «ἀρνιцы») a až potom, a to dvakrát za sebou, **ovce** (v gr. origináli «πρόβατά», v cyrilometodejskom preklade «ὄβιцы»).

Prečo nezopakoval jednoduchšie trikrát *Pas moje ovce* ??? ..., alebo keď už, prečo vo svojej reči nestrčil *baránky* symetricky do stredu – teda do prostredného (druhého) príkazu...? Pozrime samotný biblický text bližšie:

Bohom inšpirovaný text gréckeho originálu v staroslovanskom-cyrilometodejskom znení:	v slovenskom preklade:	Text latinského prekladu v slovenskom znení:
<ul style="list-style-type: none"> • Ἐγὰρ ἔτι ὠφελοῦσά, γὰρ σίμωνε πετρὸς ἰησοῦ: σίμωνε ἰωάννη, ἀγαπήσῃς με ἢ ἄλλοι; ἔτι, γὰρ, τὸν ὄβι, ὡς ἡ ἀγάπη σου. Ἐπεὶ ἔτι: <u>ἀρνιцы μοῦ.</u> • Ἐπεὶ ἔτι ἄλλοι: σίμωνε ἰωάννη, ἀγαπήσῃς με ἢ ἄλλοι; Ἐπεὶ ἔτι: ἔτι, γὰρ, τὸν ὄβι, ὡς ἡ ἀγάπη σου. Ἐπεὶ ἔτι: <u>ὄβιцы μοῦ.</u> • Ἐπεὶ ἔτι τῆς τρίτης: σίμωνε ἰωάννη, ἀγαπήσῃς με ἢ ἄλλοι; Ὁσὶν (ἢ) πετρὸς, ὡς ἡ ἀγάπη σου τῆς τρίτης: ἀγαπήσῃς με ἢ ἄλλοι; ἢ ἄλλοι; Ἐπεὶ ἔτι: ἔτι, γὰρ, τὸν ὄβι, ὡς ἡ ἀγάπη σου. Ἐπεὶ ἔτι ἰησοῦ: <u>ἀρνιцы μοῦ.</u> (Jn 21, 15-17) 	<ul style="list-style-type: none"> • Keď obedovali, hovorí Isus Šimonovi Petrovi: „Šimon, (syn) Jánov, ľúbiš ma väčšmi ako títo?“ Odpovedal mu: „Hej, Hospody, ty vieš, že ťa ľúbim.“ Hovorí mu: „Pas moje baránky!“ • Hovorí mu aj druhý raz: „Šimon, (syn) Jánov, ľúbiš ma?“ Odpovedal mu: „Hej, Hospody, ty vieš, že ťa ľúbim.“ Hovorí mu: „Pas moje ovce!“ • Hovorí mu tretí raz: „Šimon, (syn) Jánov, ľúbiš ma?“ Petra zamútilo, že sa ho tretí raz spýtal: „Ľúbiš ma?“ a povedal mu: „Hospody, ty vieš všetko, ty vieš, že ťa ľúbim.“ Isus mu hovorí: „Pas moje ovce!“ (Jn 21, 15-17) 	<ul style="list-style-type: none"> • Keď sa najedli, Ježiš sa opýtal Šimona Petra: „Šimon, syn Jánov, miluješ ma väčšmi ako títo?“ Odpovedal mu: „Áno, Pane, ty vieš, že ťa mám rád.“ Ježiš mu povedal: „Pas moje baránky!“ • Opýtal sa ho aj druhý raz: „Šimon, syn Jánov, miluješ ma?“ On mu odpovedal: „Áno, Pane, ty vieš, že ťa mám rád.“ Ježiš mu povedal: „Pas moje ovce!“ • Pýtal sa ho tretí raz: „Šimon, syn Jánov, máš ma rád?“ Petra zamútilo, že sa ho tretí raz spýtal: „Máš ma rád?“ a povedal mu: „Pane, ty vieš všetko, ty dobre vieš, že ťa mám rád.“ Ježiš mu povedal: „Pas moje ovce!“ (Jn 21, 15-17)

Isus Christos je *Hlavou* sv. Cirkvi, ktorá je jeho mystickým *Telom*.¹ Cirkev teda tvoria všetci ľudia, ktorí majú jedno Telo s Isusom Christom, tj. inými slovami povedané, aspoň raz v živote pristúpili k sv. príčastiu.² Ak sú v stave milosti sú živými údmi Tela Christovho-Cirkvi; ak naopak majú na duši ťažký hriech, sú mŕtvymi údmi (suchými ratolesťami). Isus Christos po svojom odchode z tohto sveta zanechal v ľudskej podobe svojho zástupcu – viditeľnú hlavu v osobe apoštola sv. Petra, ktorý ho **ľúbil** viac ako všetci ostatní apoštoli:

Stojí za povšimnutie, že v gréčtine, ako aj v staroslovančine majú slová *ľúbiť*, *milovať*, *mať rád*, *hlaskať*... svoj vlastný špecifický význam a výrazný významovo dobre odlišiteľný farebný odtieň:

♥ «ľubov» (gr. «ἀγάπη») je láska obojstranná, vzájomne opätovaná – «Hospod' Boh **ľúbil** spravodlivých»³;

♥ «milosť» (poľ. «miłość») *láska* je láska jednostranná, vzájomne neopätovaná – «Hospod' Boh **miluje**»⁴ (a oni na neho, obrazne povedané: kašľú);

♥ «mať rád» je od slova *rod*, *rodiť* a znamená “lásku”, vzťah, pomer smerujúci k **rodeniu** detí;

♥ «láska» (porov. «hlaskať», «hladkať», «hladiť» *jemne sa dotýkať*) je sexuálny, erotický a len telesný, tj. pohlavný styk smerujúci len na ukojenie vášne ako takej (ekvivalent gr. «ἔρως»)...

Preto staroslovancké «...ľúbiš ma?...» adresované Petrovi malo svoj význam! Slovenské preklady, opovrhujúce originálnou gréčtinou či prapôvodnou rečou predkov – staroslovančinou, to žiaľ, odignorovali.

Sv Peter a každý jeho nástupca – pápež⁵ je teda najvyšší pastier Cirkvi, zástupca Isusa Christa na zemi, nadriadený episkop nad ostatnými episkopami.

Trojka – trikrát opakovaný príkaz Isusa Christa signalizuje **duchovnú sféru**,⁶ že totiž Isus Christos ustanovil apoštola sv. Petra nie za fyzického pastiera (tj. baču na salaši s fyzickými ovcami), ale za **duchovného** pastiera svojho duchovného stáda, tj. ľudí – členov sv. Cirkvi.

V trojici príkazov sa na prvom mieste uvádzajú «ahnci», staroslovancky «аґнѣцѣ» (gr. «ἀρνία», lat. «agnos»), tj. mladí samci, mladé barany⁷ – a v druhom a treťom prípade «ovce» (jedince bez rozdielu pohlavia).⁸

¹ Porov. 1Kor 12,27.

² Porov. Jn 6,56.

³ Modlitba kňaza «Иже на всякое время... Божие благой... праведных любяй и грешных милостив...» (pozri «Polnočnica», «Prvý čas», prípadne «Tretí čas», «Šiesty čas», alebo «Deviaty čas» v *Часословъ, Жовква, 1910*).

⁴ Pozri tamtiež.

⁵ Slovo «pápež» pochádza z gr. «πάππας» *otec*, ktorým maličké deti oslovujú svojho otca.

⁶ «Trojka» symbolizuje *duchovno*, na rozdiel od«štvorky», ktorá symbolizuje *materiálne*. Duchovne treba chápať napr. podobenstvo Sv. Pisma «o vylúpnutí oka», ktoré nás zväzda na hriech, a «odťatí ruky» a «odťatí nohy» (porov. Mk 9,43-48)... Sväté Písmo opakuje tú istú myšlienku nie náhodou trikrát. Trojka, trojité opakovanie tej istej myšlienky upozorňuje, že celú záležitosť-podobenstvo treba totiž chápať v duchovnom slova zmysle, teda nie doslovne v materiálnom, telesnom, lebo sebazmrazenie by bolo proti vôli Božej – bolo by ťažkým hriechom, avšak treba sa zriecť pornografie, neísť na diskotéku zvädzajúcu na hriech... Podobne tri pookušenia Isusa Christa na púšti (porov. Lk 4,3-13) signalizujú, že im treba rozumieť a ich vysvetľovať v duchovnom zmysle, tj. inými slovami povedané, Isus sediac na púšti v modlitbe a pôste si len v duchu predstavoval – bol len v duchu prenesený diablom na vysokú horu..., prípadne na hradby jeruzalemského chrámu a pod. a nie materiálne. Tak isto napr. slová Isusa Christa Petrovi: *pas moje baránky, pas moje ovečky* ..., ktoré sa opakovali trikrát (porov. Jn 21,15-17), signalizujú, že Christos neustanovil Petra za baču na salaši, tj. za pastiera oviec v doslovnom slova zmysle, ale duchovným pastierom ľudí, pastierom nie materiálnym, ale duchovným..., (porov. G.A. Timkovič, *Ikonostas a jeho teologia*, Prešov, 2004, str. 27).

⁷ Mladé jahňatá-samci, teda mladé barany určené-vyberané na obeť v obetnom ohni – obetné kusy museli byť mladé, mali zvyčajne len jeden rok; Barany sú prirodzenými vodcami stáda.

⁸ Staroslovančina okrem slov «аґнѣцѣ» *mladý baránok* (jahňa **samčieho** rodu), «аґнѣца» *mladá ovečka* (jahňa **samičieho** rodu), rozoznáva ešte výrazy ako: «баранъ», «овнъ» *baran* (samec), «овна» *ovca* (sami-

Staroslovanský výraz «ἀγνιϗы» (gr. «ἀρνία», lat. «agnos») doslovne označuje nie hociaké baránky (stsl. «ѿвѣнѣы»), ale *baránky vybrané zo stáda (vybrané v súvislosti s obetou)*⁹. Obety vo všeobecnom zmysle slova boli od nepamätných čias spojené s ohňom a pálením obetného daru.

Starozákonné obetné dary ortodoxnej žertvy

Hmotným symbolom Trojjediného Boha bolo od najstarších dôb *svetlo*, preto zvieratá obetované Trojjedinému Bohu sa v Starom Zákone vyberali podľa možnosti tiež *svetlé*, pokiaľ okolnosti dovoľovali, prednostne úplne biele, príp. bezpigmentové jedince, tzv. albíni. Kvôli svojmu bielemu sfarbeniu medzi nich už od najdávnejších dôb patrili prednostne *ovce*.¹⁰ Sú nepochybne historicky najstarším obetným zvierat'om, spomínajú sa ako obetný dar už v knihe *Genezis* (porov. Gn 4,4). Ovce sa pre svoju bielu farbu všeobecne pokladali za tvory akoby nebu predurčené.¹¹ Jedince vybrané pre obetu museli byť mužského rodu, telesne aj rituálne čisté – to znamená krásne, zdravé, bezchybné a nedokaličené. Pri obetovaní sa zaklali ostrým predmetom, čo bolo vždy spojené s únikom krve. Po oddelení krve, ktorá sa vždy zachytávala do nádob, od tela, sa obe zložky (pri tzv. celopaloch) úplne spáľovali v ohni.

Porov. lat. «agn-us» *baran* (určený na obetovanie ohňom)¹²

gr. «ἀγν-ός» čistý

lat. «ign-is» *oheň*

stsl. «ἀγн-ъ» *baran* určený na *obetovanie ohňom* – zdobnelina «ἀγνιϗы» *baránok*

stsl. «ѿгн-ь» *ohoň*

slov. «jahň-a» *jahňa*

slov. «yhň-a» *ohoň* (obetný, rozdúchavaný)

čes. «jehen» *jáhen* (žrec v pohanských časoch), *diakon* (v kresťanskej terminológii nekňaz *službukonajúci pri nekrvavej obeti*)

Obetovanie-obetu vykonával hodnosťou najvyšší a najbezúhonnejší člen rodovej spoločnosti, tj. av-abba *otec* (najstarší otec rodiny – praotec rodu), čiže **starec**¹³.

Výrazom «ἀγνιϗы» vo svojich slovách adresovaných Petrovi Hospod' náš Isus Christos teda naráža priamo na obetu a s obetou súvisiace **obetuprinášajúce osoby**, tj. na apoštolov a ich nasledovníkov episkopov, spolu s kňazmi a diakonmi. Christos ich uvádza na prvom mieste.

Keď teda «ovce» (gr. «πρόβατά», lat. «oves») predstavujú v duchovnom zmysle slova všetkých veriacich, «ahnice» (gr. «ἀρνία», lat. «agnos») predstavujú-reprezentujú

ca), «ѿвѣца» *ovca* (kus v stáde, avšak bez bližšieho špecifikovania pohlavia, tj. rovnako samec ako aj samica); porov. ukr. «вовна» *vlna*.

⁹ Porov. gr. «ἀρνειός», «ἀρήν» *baran*, gr. «ἀρήνη» *aréna* (pôv. *posvätné miesto-obetište*), gr. «ἀρητήρ» *žrec*; Podobne u Praslovanov-Skýtov(Rusov), u ktorých obetným zvierat'om bol kôň, sa na obetné rituálne účely vybraný mladý samec, užívaný aj na predpovedanie-veštenie budúcnosti, nazýval «žrebec». Odtiaľ dnešné «žreb», «žrebovanie»... Slovo «žrebec» (podobne ako aj «ahnec») so zánikom dávneho krvavého kultu postupne zovšeobecnelo a dnes sa ním v slovenčine neoznačuje len obetný, ale každý samec.

¹⁰ Gr. «ἱερεῖον» *obetné zviera – baránok*, (porov. И.Х. Дворецкий, *Древнегреческо-русский словарь*, I-II, Москва, 1958, str. 814); stsl. «⁽ⁿ⁾іерей» [čit. ^(h)ierej] = gr. «ἱερεύς» 1) *žrec*, 2) *kňaz, svjaščennik*.

¹¹ Porov. gr. «οὐρᾶνός» *nebo*; sanskr. «urana» = «varana» *baran*, «uranî» *ovca*, pers. «barrun» *baran*, «arran» *ovca*, rus. «барань», čes. «baran», litovské «baronas», (porov. Г. Дьяченко, *Полный церковнославянский словарь*, Москва, 2002 (reprint z roku 1900), str. 561).

¹² Obyčajný baran, ktorý nebol vybraný na obetu sa nazýval stsl. «ѿвѣнѣы», (porov. *Lexicon linguae palaeoslovenicae*, II, Praha, 1966-1983, str. 509).

¹³ Porov. stsl. «старѣцъ» *starec* = gr. «πρεσβύτερος» 1) *starec*, 2) *staršina*, 3) *prapredok*, 4) *kňaz, episkop, presbyter* (porov. И.Х. Дворецкий, *Древнегреческо-русский словарь*, I-II, Москва, 1958, str. 1367; 1Pt 5,1); porov. angl. «abbot», slov. «opát» *ihumen monastyra*, gr. «ἄββᾶ» *otec*; gr. «ἁβῆτα» *svätyňa*.

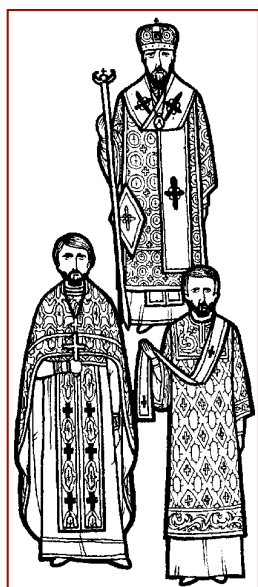
obetu a obetuprinášajúcich mužov, tj. žrecov, v kresťanskom zmysle kňazov, teda kňazský úrad ako taký, tj. cirkevnú hierarchiu v plnom zmysle tohto slova. «Ahncov» (baránkov) spomína Isus Christos v prvej svojej otázke Petrovi a «ovce» v nasledujúcich dvoch... Teda sv. Peter (pápež rímsky) má pásť (viest' na pašu) na prvom mieste episkopát a kňazov a na druhom mieste ostatných veriacich.

Záver:

Isus Christos ustanovil apoštola sv. Petra slovami:

a) «пачи́ ѿ ГИЦЫ МОА» za duchovného **PASTIERA PASTIEROV**, tj. mužov majúcich kňazstvo Isusa Christa;

b) «пачи́ ѿ ВЦЫ МОА» (ktoré zopakoval dvakrát, do tretice, aby sa trojkou podčiarkla duchovnosť príkazu) za duchovného pastiera všetkých ostatných veriacich.

Sv. Peter bol teda vyššie uvedenými Christovými slovami menovaný za **duchovného** pastiera nielen všetkých veriacich, ako sa to z hore citovaného biblického textu bežne dedukuje, ale na prvom mieste bol ustanovený za pastiera a tým aj nadriadeného všetkých ostatných apoštolov, tj. ostatných nositeľov Christovho kňazstva, teda vo všeobecnosti všetkých episkopov, kňazov a ich pomocníkov diakonov.

Inými slovami povedané, **pápežstvo a pápežský pastiersky úrad bol ustanovený ako nadriadený orgán celého kléru samým Bohom Isusom Christom** a je takto o stupeň vyšší než pastiersky úrad ostatných episkopov (= apoštolov).

Pápež, i napriek tomu, že má kňazskú moc Isusa Christa rovnakú ako hociktorý iný kňaz a je episkopom ako hociktorý iný episkop,¹⁴ **z výslovnnej Božej vôle a z výslovného ustanovenia Bohočloveka Isusa Christa** je nadriadeným aj všetkým episkopom, ako **z Božej vôle nadriadený**, nie len ako «primus inter pares» – prvý medzi rovnými, ale ako sám Christos (je zástupcom Isusa Christa) medzi apoštolmi! V otázkach viery a mravov “ex cathedra” je neomylný, rieši prípadné sporné záležitosti medzi episkopami a pod.

V pohanskej dobe bolo veľa kňazov-žrecov, ktorí prinášali neexistujúcim božstvám krvavé obety – rezali (stsl. *žreli*) a tiekla krv (preto sa nazývali aj «žreci»¹⁵, «šarlatáni»¹⁶ a pod.).

V kresťanskej, novozákonnej dobe je len jeden jediný kňaz (svjaščenik) a jeden jediný prostredník medzi Bohom a ľuďmi, a to sám Jednorodný Boží Syn, Bohočlovek

¹⁴ Inými slovami povedané, pápež nemá, čo do podstaty samotného tajomstva kňazstva, ako takého, o nič väčšiu alebo menšiu moc v udeľovaní siedmich tajomstiev než ostatní episkopi a svjaščenici (nekrstí, nesobáša, nemyropomazuje... “lepšie” než ostatní episkopi a svjaščenici).

¹⁵ «Žrec» je keltská výslovnosť-varianta od staroslovanského-skýtskeho slova «жрѣти» *rezat', zarezat', prinášať žertvu*, [v moscho-sibírskej výslovnosti *žret'*], odtiaľ aj dnešné «žrať» *hltavo jest'*. Lebo pri pohanských obetách sa naozaj hltavo žralo.

¹⁶ «Šarlatán» od slova «šarlat» *červený, krvou sfarbený*...

Isus Christos¹⁷, ktorý pred cca 2000 rokmi priniesol len jednu jedínú obeť, totiž seba samého na kríži, ktorú sprítomnil na Eucharistickej službe Božej. Všetci dnešní svjaščenici Trojjediného Boha majú svjaščenstvo Isusa Christa a v jeho mene a v jeho osobe (lat. «*in persona Christi*») vykonávajú nie svoj, ale jeho svjaščený úrad. Preto na svete sú teraz z tohto zreteľa len dva typy ľudí:

- a) svjaščenici (na obeť posvätené osoby – symbolicky «ahnci») a
- b) ne-svjaščenici (neposvätené osoby – symbolicky «ovce»).

o. Gorazd (Agaton) Andrej Timkovič, OSBM
v Košiciach 6. januára 2012

---

¹⁷ Porov. 1 Tim 2,5.